

ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP, MÔ HÌNH CHUYỂN ĐỔI SỐ CẤP XÃ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN

■ Lê Bá Hùng

Sở Thông tin và Truyền thông Nghệ An

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thời gian qua, Bộ Thông tin và Truyền thông đã phối hợp với một số tổ chức, doanh nghiệp hỗ trợ thúc đẩy thí điểm chuyển đổi số tại một số làng/xã tại các địa phương. Tuy nhiên, hiện nay việc triển khai chuyển đổi số vẫn đang trong giai đoạn thí điểm, xây dựng mô hình, chưa có hướng dẫn cụ thể để phổ biến trên toàn quốc. Tỉnh Nghệ An hiện nay cũng đã có những bước phát triển nhất định về ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) phục vụ công tác quản lý điều hành của chính

quyền và các lĩnh vực kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, nhìn chung việc ứng dụng CNTT mới có hiệu quả rõ ở các cơ quan quản lý nhà nước cấp tỉnh, huyện và tại các đô thị lớn. Tại các đơn vị cấp xã, việc ứng dụng CNTT nói chung còn gặp rất nhiều bất cập, hạn chế, cần thiết phải có sự tác động tích cực và định hướng cụ thể để thúc đẩy chuyển đổi số mọi mặt đời sống xã hội.

Trong bối cảnh việc phát triển đô thị thông minh đang từng bước được triển khai tại các địa phương, với mục tiêu thu hẹp khoảng cách số giữa đô thị và nông thôn, giúp chính quyền xã tăng cường ứng dụng CNTT hiệu quả hơn, đồng thời để quản lý và phục vụ

người dân, giúp người dân nâng cao kỹ năng số để quảng bá những sản phẩm và nét văn hóa đặc trưng của địa phương mình, Sở Thông tin và Truyền thông đề xuất lựa chọn một số xã có tiềm năng, đại diện cho các vùng, miền, đại diện cho các loại hình sản phẩm, dịch vụ để thực hiện chuyển đổi số làng/xã nhằm mục đích phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho người dân, từ đó rút kinh nghiệm và nhân rộng mô hình.

Để triển khai mô hình trên tại Nghệ An, Sở Thông tin và Truyền thông đã phối hợp với Sở Khoa học và Công nghệ tham mưu UBND cho phép triển khai Đề tài khoa học “*Đánh giá thực trạng ứng dụng CNTT và đề xuất giải pháp, mô hình chuyển đổi số cấp xã trên địa bàn tỉnh Nghệ An*”.

II. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Điều tra khảo sát và lựa chọn triển khai chuyển đổi số

Ban chủ nhiệm đề tài đã hoàn thành thiết kế 03 mẫu khảo sát về: chính quyền

số, kinh tế số và xã hội số. Hoàn thành thu thập và tổng hợp phiếu khảo sát về: chính quyền số (161/150 phiếu), kinh tế số (150/150 phiếu) và xã hội số (150/150 phiếu). Đồng thời đã khảo sát, đánh giá cụ thể hiện trạng chuyển đổi số tại 03 xã: xã Minh Hợp (huyện Quỳnh Hợp), xã Thành Sơn (huyện Anh Sơn) và xã Khánh Hợp (huyện Nghi Lộc).

2. Học tập kinh nghiệm

Trong thời gian từ ngày 10-15/5/2022, Trung tâm CNTT phối hợp với Ban Chủ nhiệm đề tài tổ chức đoàn công tác nghiên cứu, học tập kinh nghiệm về chuyển đổi số cấp xã tại các địa phương: xã Yên Hòa, huyện Yên Mô, tỉnh Ninh Bình; xã Vi Hương, huyện Bạch Thông, tỉnh Bắc Kạn; xã La Bằng, Sảng Mộc, ATK Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên. Đây là các địa phương trong năm 2021 đã được Cục Tin học hóa, Bộ Thông tin và Truyền thông, các cơ quan, đơn vị có liên quan và các doanh nghiệp công nghệ số trong và ngoài tỉnh thực hiện thí điểm chuyển đổi số. Qua học tập kinh nghiệm, Ban Chủ nhiệm đã rút ra được những bài học kinh nghiệm có giá trị như: Người đứng đầu đóng vai trò quyết định về chuyển đổi số của địa phương đó. Lãnh đạo trực tiếp tham gia chỉ đạo, cán bộ được phân công phải có trách nhiệm, nhiệt tình, có khả năng kết nối, giải quyết dứt điểm

Ban chủ nhiệm đề tài học tập kinh nghiệm tại tỉnh Ninh Bình

công việc và không cần phải là người thành thạo về công nghệ, nhưng luôn có mong muốn tìm hiểu, học hỏi, triển khai quyết liệt. Tổ chức khảo sát để làm cơ sở đề xuất mô hình triển khai phù hợp với thực tế; kế thừa các ứng dụng đã có và phối hợp với các doanh nghiệp liên quan. Người đứng đầu ở cấp huyện, xã trẻ tuổi là một lợi thế thuận lợi để dễ dàng tiếp cận công nghệ và Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ và Trưởng thôn/xóm truyền thông giúp lan tỏa đến người dân nâng cao nhận thức, tự khám phá và tìm tòi các dịch vụ công nghệ số triển khai trên địa bàn xã.

3. Nghiên cứu và đề xuất bộ giải pháp chuyển đổi số cấp xã trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Trên cơ sở số liệu khảo sát, hướng dẫn của Cục Tin học hóa và kinh nghiệm tham quan thực tế tại các địa phương, Ban Chủ nhiệm đã xây dựng 03 mô hình: Giải pháp chuyển đổi số cấp xã về chính quyền số; Giải pháp chuyển đổi số cấp xã về kinh tế số; Giải pháp chuyển đổi số cấp xã về xã hội số. Đồng thời xin ý kiến của các đơn vị sở, ngành, huyện, doanh nghiệp viễn thông trong tỉnh và Cục Tin học hóa, Bộ Thông tin và Truyền thông. Trên cơ sở các ý kiến góp ý bằng văn bản và tại Hội thảo khoa học, Ban Chủ nhiệm đề tài đã tham mưu Sở Thông tin và Truyền thông ban hành Kế hoạch số 855/KH-STT&TT ngày 01/06/2022 về việc triển khai xây dựng mô hình thí điểm chuyển đổi số cấp xã tại các địa phương: xã Thành Sơn (huyện Anh Sơn); xã Minh Hợp (huyện Quỳnh Hợp); xã Khánh Hợp (huyện Nghi Lộc).

4. Xây dựng mô hình chuyển đổi số cấp xã

Trên cơ sở hợp đồng thực hiện đề tài, kế hoạch của Sở Thông tin và Truyền thông. Ban Chủ nhiệm đã hoàn thành thuê dịch vụ Công Thông tin điện tử cho các xã thí điểm, hoạt động chính thức từ ngày 01/06/2022. Hoàn thành trang bị các thiết bị phục vụ xây dựng mô hình, bàn giao cho các xã từ ngày 21/03/2022 - 08/04/2022. Các thiết bị được bàn giao

gồm: 03 bộ thiết bị wifi; 03 bộ máy tính; 03 bộ máy quét. Hoàn thành việc rà soát, tối ưu mạng nội bộ (LAN), bổ sung một số thiết bị CNTT và cài đặt, triển khai hệ thống phòng chống mã độc tập trung của tỉnh tại UBND các xã thí điểm.

Hoàn thành tổ chức đào tạo 15/15 lớp với tổng số học viên tham gia được 475/450 học viên. Nội dung đào tạo các lớp gồm: (1) Hướng dẫn sử dụng các phần mềm dùng chung trong các cơ quan Nhà nước của tỉnh; sử dụng chữ ký số chuyên dùng do Ban Cơ yếu Chính phủ cấp; (2) Hướng dẫn sử dụng mạng Internet, trình duyệt web, các ứng dụng: Facebook, Zalo, Youtube...; (3) Hướng dẫn sử dụng nền tảng giáo dục trực tuyến; (4) Hướng dẫn sử dụng các phần mềm y tế thông minh; (5) Hướng dẫn sử dụng các sàn giao dịch thương mại điện tử. Để thuận tiện cho công tác chỉ đạo tổ chức triển khai thí điểm, các xã đã thành lập Ban Chỉ đạo chuyển đổi số của xã; thành lập được 03 tổ công nghệ số cộng đồng cấp xã, 32 tổ công nghệ số cộng đồng cấp thôn/xóm.

Một số kết quả triển khai thí điểm về chính quyền số: Triển khai có hiệu quả các phần mềm quản lý văn bản và điều hành, ký số văn bản điện tử. Các xã đều đã ứng dụng tốt và cập nhật hồ sơ đầy đủ trên Hệ thống thông tin giải quyết thủ tục hành chính. Xây dựng, vận hành có hiệu quả Trang Thông tin điện tử xã tích hợp với hệ thống Cổng Thông tin điện tử của huyện trên Cổng Thông tin điện tử tỉnh Nghệ An. Cụ thể số liệu so sánh kết quả sử dụng hệ thống trước và sau khi triển khai mô hình thí điểm như sau:

TT	Tên đơn vị	Tỷ lệ người dùng thường xuyên		Tỷ lệ văn bản đến lãnh đạo phê duyệt bằng phần mềm		Tỷ lệ ký số văn bản điện tử trên phần mềm Ioffice	
		Trước	Sau	Trước	Sau	Trước	Sau
1	UBND xã Minh Hợp	54%	100%	100%	100%	65%	100%
2	UBND xã Khánh Hợp	50%	94%	100%	100%	97%	97%
3	UBND xã Thành Sơn	20%	100%	100%	100%	99%	99%

Về kinh tế số, xã hội số: Đã triển khai được một số nhiệm vụ hỗ trợ phát triển kinh tế số, xã hội số như: Thiết lập kênh giao tiếp với người dân qua các dịch vụ mạng xã hội như Facebook, Zalo; Tuyên truyền nhận thức cho người dân về tính an toàn, lợi ích khi giao dịch qua các sàn thương mại điện tử; Quảng bá sản phẩm OCOP; Hỗ trợ người dân đưa sản phẩm lên sàn thương mại điện tử; Cài đặt, hướng dẫn sử dụng ví điện tử, mobile Money; Ứng dụng hệ thống quản lý nhà trường; Triển khai hệ thống thông tin quản lý trạm y tế xã.

III. KẾT LUẬN VÀ KẾT NGHỊ

1. Kết luận

Qua thời gian triển khai, đề tài đã đạt được kết quả: Đã khảo sát cụ thể được hiện trạng, khả năng và nhu cầu triển khai chuyển đổi

theo đúng hiện trạng tại các xã triển khai. Đã hình thành cụ thể các nội dung cần triển khai tại các xã theo 3 trụ cột: chính quyền số, kinh tế số, xã hội số. Bước đầu đạt được các mục tiêu đề ra trong quá trình triển khai thí điểm. Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn còn những hạn chế, khiếm khuyết trong quá trình thực hiện như: Việc phát triển thương mại điện tử, đưa sản phẩm nông nghiệp lên các sàn thương mại điện tử chưa có kết quả rõ ràng. Các dịch vụ về giáo dục, y tế thông minh tại các xã mặc dù bước đầu đã có kết quả nhưng lợi ích mang lại cho người dân của các dịch vụ này chưa cao.

Bài học và kinh nghiệm triển khai thí điểm chuyển đổi số tại các địa phương:

1. Yếu tố con người đóng vai trò quyết định, chuyển đổi số là chuyển đổi về nhận thức. Các xã triển khai thành công đều có sự vào cuộc quyết liệt

Bàn giao thiết bị cho các xã xây dựng mô hình thí điểm

Tổ chức phổ biến dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt

và thống nhất của người đứng đầu. Đây phải là những người nhiệt tình, có khả năng kết nối, giải quyết dứt điểm công việc, không cần phải là người thành thạo về công nghệ, nhưng luôn có mong muốn tìm hiểu, học hỏi, triển khai quyết liệt.

2. Văn bản hóa nhanh, kế hoạch chi tiết, huy động được các đoàn thể tham gia.

3. Công nghệ không phải vấn đề, vấn đề quan trọng là tìm ra những bài toán có ảnh hưởng trực tiếp đến người dân, đến đời sống hàng ngày để giải quyết, mang lại hiệu quả, nâng cao chất lượng cuộc sống cho người dân thì sẽ được đón nhận, lan tỏa, sẽ tiếp tục thành công sau khi kết thúc giai đoạn thí điểm.

4. Chuyển đổi số ở cấp cơ sở nên bắt đầu từ người trẻ tuổi, đoàn thanh niên: những người này dễ dàng tiếp cận công nghệ, giúp để triển khai nhanh, tạo tính lan tỏa và bền vững. Qua đó sẽ giúp người dân nâng cao nhận thức, tự khám phá và tìm tòi các dịch vụ công nghệ số khác trên thế giới số.

5. Huy động được sự tài trợ của các doanh nghiệp công nghệ số, không chỉ doanh nghiệp trong lĩnh vực thông tin truyền thông mà còn cả các doanh nghiệp bên ngoài.

2. Kiến nghị

Qua những kết quả thu được trong quá trình triển khai thí điểm, để triển khai mở rộng mô hình chuyển

đổi số cấp xã trên địa bàn tỉnh, Ban Chủ nhiệm đề tài đề xuất Sở Thông tin và Truyền thông tham mưu UBND tỉnh tổ chức hội thảo về chuyển đổi số cấp xã trên địa bàn tỉnh Nghệ An; ban hành kế hoạch triển khai nhân rộng mô hình chuyển đổi số cấp xã trong toàn tỉnh đảm bảo sự thống nhất và đồng bộ. Bên cạnh đó, đề xuất UBND tỉnh quan tâm, chỉ đạo UBND cấp huyện tiếp thu các kết quả của Đề tài để xây dựng kế hoạch và lộ trình chuyển đổi số cấp xã, cấp huyện. Các mô hình này cần tập trung vào các thành phần, nội dung cốt lõi:

- Đối với xây dựng Chính quyền số:

(1) Xây dựng hạ tầng số để đáp ứng cho việc triển khai thuận lợi việc xây dựng Chính quyền số; (2) Triển khai các ứng dụng phục vụ cho xây dựng Chính quyền số; (3) Đào tạo, tập huấn tuyên truyền nâng cao nhận thức cho cán bộ.

- Đối với phát triển Kinh tế số: (1) Phát triển thương mại điện tử; (2) Triển khai thanh toán điện tử không dùng tiền mặt; (3) Triển khai du lịch/nông nghiệp thông minh.

- Đối với triển khai Xã hội số: tiếp tục triển khai có điều chỉnh các nội dung: (1) Triển khai các dịch vụ giáo dục thông minh; (2) Triển khai các dịch vụ y tế thông minh; (3) Triển khai các dịch vụ viễn thông, CNTT; (4) Tuyên truyền, phổ biến quảng bá các sản phẩm, dịch vụ trên môi trường mạng./.